

Tussenstand samenwerking Saam Welzijn jongerenwerk en scholen in Dalfsen

Inleiding

De gemeente Dalfsen wil met het NPO programma de sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren stimuleren, zeker in de periode na Corona. In het schooljaar 2022-2023 is Saam Welzijn op 12 scholen met jongerenwerk present. Het doel is te ontdekken en te leren wat het jongerenwerk van Saam Welzijn in de samenwerking met scholen kan doen, naast of in plaats van wat er nu al gebeurt aan activiteiten, voorlichting, begeleiding. Uitgangspunt hierbij is om jongerenwerk steviger neer te zetten in de leefwereld van de jeugdigen; in de school te brengen naast leerkrachten, ouders en kinderen. Door er te zijn, een heel bekend gezicht (maatje) te worden, het vertrouwen van een school te ontvangen of te veroveren om van hieruit te werken aan preventie, ondersteuning en begeleiding waar nodig. Daarin wordt gezocht naar een vorm waarin de oorspronkelijk werkwijze blijft bestaan, wordt benut en wordt ingeweven in een meer duurzame aanwezigheid van jongerenwerk in en bij een school. Het jongerenwerk kan hierbij ook de verbinding maken met de buurt en blijft betrokken bij ouders en kinderen op het moment dat zij de school verlaten en naar het voortgezet onderwijs gaan.

De gedachte is dat de samenwerking tussen de jongerenwerkers en school leidt tot laagdrempelig contact met ouders en kinderen over (opvoed)vraagstukken die er spelen. Daarnaast kunnen ook leerkrachten makkelijk contact zoeken met het jongerenwerk om vragen die zij hebben te bespreken. Op deze manier kunnen problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en worden begeleid vanuit het jongerenwerk, waardoor zwaardere problematiek kan worden voorkomen. Het is met elkaar zoeken naar een weg die voor de ouders en kinderen, de scholen, de gemeente en voor de verschillende organisaties leidt naar meer normaliseren. De samenwerking tussen jongerenwerk en onderwijs wordt op 12 verschillende scholen in de gemeente Dalfsen vormgegeven.

Er wordt onderzoek gedaan op twee scholen door de GGD en Windesheim naar de succesfactoren van normaliseren en de samenwerking op jeugd, leerkrachten en ouders. De afronding van het Onderzoek is medio 2023 gepland.

Met onderstaande verhalen alle jongerenwerkers wordt al een beeld geschetst van wat de bijdrage van het jongerenwerk in de school kan betekenen. De verhalen zijn gebundeld en anoniem weergegeven. Verder vindt u als bijlage een interview met de directeur van De Zaaier Nieuwleusen dat samen met één van de jongerenwerkers recent is gevoerd over hun samenwerking.

Saam Welzijn hoopt dat de gemeente hiermee een goed beeld heeft van het NPO project dat is gericht op preventie en presentie.

20 april 2023

Saam Welzijn

Wout Noorman, directeur-bestuurder

Beschrijvingen van wat jongerenwerk bijdraagt in en rondom de school

Weerbaarheid

Op het schoolplein vingen wij verschillende signalen op omtrent uitsluiting, weerbaarheid en groepsdynamica. Tijdens het voetballen in de pauze, waar de groepen 5,6,7 en 8 op één veld met elkaar spelen, merkten wij dat verschillende kinderen regelmatig weg liepen tijdens het voetballen. Dit had verschillende oorzaken. Ze vonden het niet eerlijk of ze vonden dat er niet voorzichtig met hen omgegaan werd. Deze situaties zorgden voor onenigheid en discussies tussen de kinderen. De kinderen huilden of waren boos. Deze signalen namen wij serieus, omdat de dynamiek in een groep erg belangrijk is. Een goede dynamiek in een groep kan voor veiligheid en vertrouwen zorgen. Daarnaast is het belangrijk dat iedereen mee kan blijven doen.

De signalen hebben wij vervolgens met de leerkrachten en directeur van de school besproken. De signalen werden door hen herkend en hebben wij samen de keuze gemaakt om hiervoor weerbaarheidstrainingen op te zetten die wij vooral richten op groepsdynamica en het vergroten van sociale vaardigheden van de kinderen. Dit alles om de huidige situatie te verbeteren en mogelijke grotere 'problemen' in de toekomst voorkomen.

Voordat we deze trainingen konden gaan geven is er een aanloop geweest van zichtbaar zijn in de scholen voor de kinderen als jongerenwerker, contact leggen met de leerkrachten, contact leggen met de directeur en meermaals benoemen en herhalen waarom wij er zijn en waarvoor we te benaderen zijn. De docenten en directeur zien de meerwaarde in van onze aanwezigheid. Inmiddels weten zij ons steeds beter te vinden en zijn de lijntjes nog korter. Voorafgaand hebben wij de ouders/verzorgers op de hoogte gesteld van wat deze trainingen in gaan houden en dat ze voor eventuele vragen bij ons terecht kunnen. Na de trainingen willen wij de ouders foto's sturen en eventueel een ouderavond organiseren.

Doordat wij tijd nemen om de kinderen te leren kennen, meedoen met wat zij op dat moment aan het doen zijn en zichtbaar/aanspreekbaar zijn, komen wij in gesprek met de kinderen nog vóór er soms grote problemen ontstaan. Hierdoor komen de kinderen niet pas bij ons terecht als het al zwaardere problematiek is. Daarbij kijken wij naar alles wat er speelt. Dat hoeft niet altijd om problemen te gaan, maar kan ook om het stimuleren van talentontwikkeling gaan. Door deze aanpak staan wij meer tussen de kinderen waardoor we signalen eerder opvangen, omdat zij door de laagdrempeligheid eerder contact op durven te zoeken. Soms kan het wel zo zijn dat er zwaardere problematiek aan hangt. We hopen dan een brug te kunnen zijn naar andere (hulpverlenende) organisaties.

Als jongerenwerkers nemen wij tijd voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Wij stimuleren deze ontwikkeling en daarom is onze aanwezigheid een mooie aanvulling op de leerkrachten en het schoolsysteem. Zo wordt er breder gekeken naar de kinderen en hun welzijn, omdat onze expertise anders is dan die van de leerkrachten. Daarnaast zijn wij buiten de scholen om ook zichtbaar voor de jongeren en op de lange termijn kan dit ervoor zorgen dat kinderen en jongeren iemand hebben waar zij, laagdrempelig, op terug kunnen vallen. Voor de een kan dit thuis zijn, maar niet voor iedereen is dit vanzelfsprekend. Daarom is onze aanwezigheid waardevol en door de inzet op de basisscholen zijn we er nog eerder (preventief) bij".

Er is bij deze jongere meer nodig

Op dit moment heb ik contact met een meisje uit groep 7. Vanuit de klassenleerkracht kreeg ik de vraag of ik eens met haar wilde praten. Zij maakte zich zorgen omdat ze vaak last heeft van 'pijntjes' en zich steeds moeilijker kan concentreren. Doordat wij al langere tijd op de school komen, zijn wij bekend voor de leerlingen wat een eerste stap makkelijker maakt.

Na deze vraag ben ik op een laagdrempelige manier met haar in gesprek gegaan. Ze mocht vertellen wat zij wilde vertellen, zonder dat er veel druk bij haar lag. Tijdens deze gesprekken vertelde ze veel over wat er om haar heen gebeurde en hoe zij zich hierover voelde.

Tijdens gesprekken kwam steeds meer naar voren dat het echt niet goed gaat met dit meisje en de thuissituatie. Na twee gesprekken werd ik ook door moeder gebeld. Uit dit gesprek kwam naar voren dat er ook bij moeder een grote zorgvraag ligt. Na een heftig gesprek met het meisje heb ik aan de bel getrokken bij school. Samen met directeur, IB'er en de leerkracht hebben we gekeken naar de situatie en zijn we tot een gezamenlijk plan gekomen. Het jongerenwerk heeft hierin contact gezocht met de jeugdconsulenten en ouders. Voor volgende week staat er een gesprek gepland met zowel vader, moeder, de jeugdconsulent en het jongerenwerk.

Pestgedrag tussen groepen

Er werd een kind gepest van een school waar wij als jongerenwerkers komen. Door tijdens de pauzes aanwezig te zijn op het plein raakten wij met hem in gesprek. Hij vertelde over de pesterijen en wist niet wat hij er aan kon doen om het te laten stoppen. Zijn leerkracht was hiervan op de hoogte, maar had hier nog geen actie op ondernomen omdat het buitenschool gebeurde en de 'pesters' voor hem onbekend waren.

Omdat we er achter kwamen dat de 'pesters' op een school zitten waar wij ook aanwezig zijn als jongerenwerkers konden wij gemakkelijk het gesprek aan gaan met hen. Hierin bleek dat zij ook vervelende dingen hadden ervaren en zich ook wel eens gepest voelde. Wij hebben tussen beide groepen bemiddeld en de kinderen afspraken laten maken over hoe zij met elkaar om gaan. Daarnaast hebben we afgesproken met de kinderen van beide scholen dat wanneer het toch fout zou gaan, ze direct bij ons mogen aankloppen zodat er een moment wordt ingepland waarop we met z'n allen in gesprek gaan over de situatie. Dit is echter nooit gebeurd omdat beide groepen zich aan de omgangsregels houden.

Laag zelfvertrouwen

In het afgelopen jaarverslag wil ik graag een casus delen waarin ik als jongerenwerker een belangrijke rol heb gespeeld in het ondersteunen van een jongere. Dankzij mijn laagdrempelige aanwezigheid op de school heb ik deze jongere kunnen bereiken en kunnen helpen bij het zoeken naar de juiste hulp.

Tijdens mijn werkzaamheden op de school viel mij op dat een bepaalde leerling zich vaak afzonderde en weinig contact maakte met andere leerlingen. Na een aantal gesprekken met hem werd duidelijk dat hij zich erg onzeker voelde en moeite had om voor zichzelf op te komen. Dit zorgde ervoor dat hij zich niet altijd op zijn gemak voelde op school.

Ik heb vervolgens met de jongere besproken dat hij niet de enige is die hiermee worstelt en dat het belangrijk is om hulp te zoeken. Ik heb hem geholpen bij het vinden van de juiste hulpverleners en instanties die hem konden ondersteunen. Daarnaast heb ik hem tips gegeven over hoe hij beter voor zichzelf kan opkomen en zijn zelfvertrouwen kan vergroten.

Ook in de buurt korte lijntjes

Het is mooi dat ik de leerling (de jongere) ook zie in de buurt. Dit lijntje wordt steeds beter zichtbaar. Ik heb regelmatig een kort gesprekje met leerlingen in Lemelerveld op een basisschool. Deze jongeren zie ik ook vaak in de wijk en tijdens (vrije-tijds)activiteiten. Ik weet wat er speelt en voor de jongere is dit fijn en geeft veiligheid! Vandaag had ik toevallig een gesprekje gehad met een leerkracht. Ze gaf aan het fijn te vinden dat ik er elke week ben, waardoor ik betrouwbaar ben naar de leerkrachten en leerlingen.

Vriendinnen

Een leerkracht van een meisje (11 jaar) van groep 7 kwam naar ons toe tijdens de pauze op het schoolplein. Hij geeft aan dat meisje op negatieve manier aandacht vraagt en of wij hier iets mee kunnen. We zijn met het meisje in gesprek gegaan. Tijdens de eerste paar gesprekken kwamen we samen met haar tot de conclusie dat ze eigenlijk niet zo goed wist wie haar vriendinnen waren en vroeg daardoor op een negatieve manier aandacht. Door dit samen met haar in kaart te brengen hebben we haar laten inzien wie wel en niet echte vriendinnen zijn. Ze kon hierdoor op een juiste manier aandacht geven aan haar echte vriendinnen waardoor het niet meer nodig was om op een negatieve manier aandacht te vragen. Na twee maanden hebben we van de juf te horen gekregen dat het veel beter gaat met het gedrag van het meisje en dat ze goed in haar vel zit.

Onrustige thuissituatie

Doordat we met regelmaat op de school aanwezig zijn, wisten steeds meer leerkrachten ons te vinden met vragen of met casussen waar wij als jongerenwerkers wat mee kunnen doen. Zo kwam een leerkracht van groep 8 naar me toe, met het verhaal dat moeder huilend bij hem op gesprek is gekomen omdat ze het idee had dat haar zoon heel veel last had van de moeilijke en onrustige thuis- en familiesituatie. Moeder vond het een fijn en goed idee als haar zoon in gesprek zou gaan met een jongerenwerker op school. Met het idee dat de jongen de moeilijke dingen van zich af kan praten en er meer focus op school kan zijn en dat de jongen minder boosheid/lichtontvlambaarheid ervaart.

De gesprekken lopen goed, de jongen is erg open over waar zijn verdriet vandaan komt en waarom hij zo snel boos is. Zo tekent hij regelmatig een glas en laat hij zien hoe 'vol' hij zit. Tekenend hoe hij zich voelt vindt hij makkelijker dan praten. Om de week hebben we een gesprek en kijkt hij er ook steeds naar uit om minimaal een half uur van zich af te praten en te vertellen over de voortgang in de familie en het gezin.

Ook ondersteuning van een jongere op middelbare school

Op een ouderavond op een basisschool kwam een moeder naar mij toe. Ze had al langer contact op willen nemen met Saam, maar eigenlijk kwam het er elke keer niet van. Toen ze mij op een ouderavond zag vroeg ze hulp voor haar dochter die al op het voortgezet onderwijs zit. Op het gebied van vriendschap was zij, wat simpel gezegd, erg zoekende. Wat doe ik wel in een vriendschap en wat niet? Hoe ver ga ik? En wat kan ik verwachten? Hoe hoort het? Haar dochter zat in een andere regio op een middelbare school. Door inzet van moeder, contact met school gekregen en was de dochter uiteindelijk bereid in gesprek te gaan.

Onveiligheid en pesten

Een leerkracht neemt contact op omdat meerdere leerlingen op een vervelende manier worden aangesproken op straat door andere jongeren. Een ouder neemt ook contact op met school omdat leerling niet meer veilig over straat kan, ik heb een gesprek gehad met deze ouder en hun kind. Meerdere leerlingen voelen zich onveilig, worden achtervolgd en er zou zelfs fysiek geweld worden gebruikt, er is een online groep waarop dit wordt gedeeld. Hierop alle betrokken kinderen gesproken en in overleg met de school een gesprek gepland met jeugdagent, ouders en kinderen. Naar aanleiding van dit gesprek en alle signalen in samenwerking met de jeugdagent de ouders en de 'pesters' uitgenodigd voor een gesprek.

Als vervolg hierop zal er een gezamenlijk moment worden gepland waarbij wij alle betrokken jongeren uitnodigen. Dit moment zullen wij met alle drie de jongerenwerkers begeleiden, we gaan vooral inzetten op herkenning en de jongeren in laten zien dat niemand zich prettig voelt bij de ontstane situatie.

Meiden-venijn

Ik heb een aantal gesprekken met een meisje uit groep 8 met een Syrische achtergrond. Ze heeft het idee dat ze niet meer lekker in de groep ligt bij de meiden onderling. Ze volgt ook de activiteit meidenwerk bij ons. Er is veel groepjesvorming in de klas. Ze geeft aan wel eens gepest te worden en dat haar eigen vriendinnen dan 'mee doen' en het niet voor haar opnemen vanwege angst voor de andere kinderen. Ze wil hier graag over kletsen, het gaat om lichte ondersteuning en het bieden van een luisterend oor. Ze heeft nog wel vriendinnen maar wil graag nieuwe maken. We noemen dit als jongerenwerkers 'meiden-venijn'.

Lastige thuissituatie

Met een meisje uit groep 6 die niet meer thuis woont heb ik vaak een gesprekje. Ze kan zich slecht concentreren en heeft het nodig om dan even te kletsen over haar thuissituatie zodat ze zich daarna beter op haar schoolwerk kan concentreren. Korte momenten om even te spuien en dan stil te staan bij wat ze nodig heeft in de klas. Uitkomsten zijn onder andere: gebruik maken van een fidget toy (friemelspeelgoed) thuis en op school gebruik maken van een dagboekje.

Groepswerk bovenbouw

We geven weerbaarheidslessen in groep 7. Het gaat om thema's als: moeite met samenwerking, over elkaars grenzen heen gaan, kinderen die erg gericht zijn op wat de ander doet en niet naar zichzelf kijken, veel door elkaar heen praten. Inzet en oefeningen gericht op bewust worden van grenzen en deze tevens aangeven en accepteren, voor jezelf opkomen, je sterker en weerbaarder voelen, pesten en meelopen.

Groepswerk middenbouw leeftijd

Weerbaarheidslessen in groepen 4, 5 en 6 met als thema's: grenzen leren aangeven. Stukje zelfreflectie en samenwerking. Er komen verschillende culturen samen. Hoe gaan we respectvol leren communiceren zowel fysiek als verbaal. Ik kijk zonder oordeel naar de jongeren en daardoor kunnen ze bij mij zijn zoals ze zijn. Ik streef ernaar de focus te leggen op 'Kijk (eens) wat er goed gaat'. (talentontwikkeling)